JEEN
مجله آموزش و اخلاق در پرستاری
دوره چهاردهم، شماره یک و دو، بهار و تابستان۱۴۰۴، صفحات: ۱-۴
https://ethic.jums.ac.ir

نامه به سردبیر

آموزش پاسخگو، رویکردی جامعه‌محور در کاهش فاصلهٔ تئوری و عمل در پرستاری

نویسندگان:
رضا عبدالهی[1]*، سامره اقتدار[2]

۱- دانشجوی دکتری تخصصی پرستاری، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران
۲- دکتری تخصصی پرستاری، گروه پرستاری و مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.14, No.1&2, Spring & Summer 2025

J Educ Ethics Nurs 2025;14(1&2):1-4

سردبیر محترم

آیا کلام پرستاری توانسته است که دانشجویانی را با قابلیت پاسخگویی به نیازهای جامعه آموزش دهد؟ آیا اموزش‌هایی که در کوریکولوم پرستاری پیش‌بینی شده و در کلاس‌های درس تدریس می‌شود، توانسته دانشجویان را با پاسخگویی اجتماعی آشنا کند؟ سازمان بهداشت جهانی، پاسخگویی را تعهد در برابر آموزش، پژوهش و خدمات پزشکی در راستای اولویت نیازهای سلامتی جامعه، منطقه و جهان که مسئولیت آن را به عهده دارد، تعریف می‌کند(۱). آموزش پرستاری لازم است که پرستارانی با صلاحیت و متعهد، نسبت به نیازهای جامعه را تربیت کند. این پاسخگویی اجتماعی برای برخورداری تمام انسان‌ها از چهار ارزش برابری، کیفیت، ارتباط و بازدهی در خدمات بهداشتی – درمانی لازم است(۲).

در عصر حاضر، بیش از هر زمان دیگری با چالش توانمندی فارغ‌التحصیلانی روبه‌رو هستیم که پاسخگوی نیازهای بهداشتی و چالش های کنونی افرادی مانند: بیماران، شهروندان، خانواده‌ها، جوامع و کل کشور نیستند. اصول مسئولیت‌پذیری اجتماعی، خواستار تعامل صریح این موارد سه گانه است که عبارت‌اند از: ۱. شناسایی نیازها و چالش‌های اجتماعی فعلی و آینده؛ ۲. تطبیق برنامه‌های دانشگاه برای پاسخگویی به آن‌ها؛ ۳. تأیید اثرات پیش‌بینی شده به نفع جامعه(۳). برای هدایت توسعه در این جهت، ابزارهای اندازه‌گیری باید به طور خاص طراحی و آزمایش شوند، به خصوص برای ایجاد رابطه‌ای معنادار بین ورودی‌ها، فرایندها، خروجی‌ها و تأثیر بر سلامتی. مسیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی آموزش پرستاری در ایران، گویای این موضوع مهم است که ادغام آموزش نظری در ارائه خدمات بهداشتی – درمانی، بهترین استراتژی برای پاسخگویی نظام سلامت و پاسخگویی اجتماعی آموزش پرستاری می‌باشد(۲). پیشرفت‌های جدید در علم پرستاری، به طور غیرقابل پیش‌بینی پیش می‌رود و دانشکده‌های پرستاری، برای تجدید نظر در این زمینه تشویق می‌شوند. برنامه‌های درسی برای اطمینان از فارغ التحصیلانی با کیفیت و مطابق با استانداردهایی تعریف شده‌اند. اهداف بیشتر دانشکده‌های پرستاری، مسئولیت‌پذیری اجتماعی در یکی از جنبه‌های مهم برنامهٔ درسی پرستاری معتبر، در سطح جهانی است (۴)؛ اما از سویی دیگر، با توجه به دیدگاه برخی از کارشناسان و صاحب‌نظران در نظام آموزش پرستاری ایران، در زمینهٔ پاسخگویی به نیازهای جامعه، ضعف وجود دارد و ارتباط دانشجویان با جامعه به تدریج ضعیف‌تر شده و در طول سال‌های متوالی، با حذف فصل‌های مشترک، جای خود را به مرزبندی‌های غیر قابل نفوذ داده است(۵)؛ در حالی‌که پاسخگویی به نیازهای جامعه و در نتیجه تعامل پویا بین آموزش و جامعه یک تقاضای منطقی، مستمر و پایدار می‌باشد.

یکی از رویکردهایی که در سال‌های اخیر، در جهت ایجاد پیوند بین آموخته‌های فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و نیازهای جامعه مورد توجه برنامه‌ریزان بوده، رویکرد آموزش پاسخگو است. آموزش پاسخگو، یک رویکرد آموزشی می‌باشد که به نیازها و انتظارات جامعه پاسخ می‌دهد. به عبارتی دیگر، آموزش پاسخگو در علوم‌پزشکی، بیانگر کوریکولومی است که اساس و پایهٔ آن دریافت و پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه، آماده کردن دانشجویان برای کار و ارائه خدمات به جامعه می‌باشد. رسالت آموزش پاسخگو، تعهد در برابر جهت‌گیری آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بر اساس اولویت نیازها و انتظارات جامعه است که

* نویسنده مسئول، نشانی: پردیس دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، دانشکده پرستاری و مامایی، جاده سرو، ارومیه، ایران.
تلفن تماس: ۰۹۰۱۹۷۵۳۳۲۰ پست الکترونیک:rezaabdollahi97@yahoo.com
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۲

این موضوع مهم، با تأکید بر تماس مستقیم و مستمر دانشجویان با جامعه، در سطوح مختلف میسر می‌شود(۶). از آنجایی که بین وضعیت موجود و مطلوب در نظام آموزش پرستاری، فاصله ایجاد شده است و درنتیجه مهارت‌ها و صلاحیت بالینی دانش‌آموختگان، در مواجهه با نیازها و انتظارات جامعه هدف کافی نیست(۷)؛ دانشکده‌های پرستاری با توجه به آشنایی با اولویت‌های کشوری و منطقه‌ای می‌توانند با اصلاح برنامهٔ درسی، افزایش کیفیت آموزشی و صلاحیت‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان، فرصتی را برای پاسخگویی به انتظارات و نیازهای آحاد مردم، ایجاد تعامل بیشتر بین دانشگاه‌ها و جامعه فراهم کنند.

با ادغام رویکرد آموزش پاسخگو در آموزش پرستاری و تدوین کوریکولوم پرستاری در مقاطع مختلف، بر اساس نیازهای روز مددجویان و جامعه، شکاف بین تئوری و عمل در حرفهٔ پرستاری به طور چشمگیری کاهش خواهد یافت و پرستاران قادر خواهند بود تا تصمیمات بالینی بهتری گرفته و سرانجام، عملکرد آنان بهبود یابد(۸). با برطرف کردن این فاصله به وسیلهٔ رویکرد آموزش پاسخگو می‌توان به بهبود یادگیری دانشجویان پرستاری و بهتر کردن وضعیت کاری آن‌ها کمک کرد؛ همچنین کم کردن فاصلهٔ تئوری و عمل می‌تواند، به ارائه بهترین مراقبت مبتنی بر شواهد تحقیقی در بیماران منجر شود. آماده‌سازی مناسب آموزشی پرستاران، مبتنی بر نیازهای جامعه و با هدف پاسخگویی به نیازهای آن‌ها موجب تربیت دانشجویان اندیشمند شده و باعث تحولی عظیم در بخش‌ها و بیمارستان‌ها می‌شود؛ آن‌گونه‌که مراقبت سنتی را به سمت مراقبت انسان‌گرایانه و کل‌نگر تغییر می‌دهد(۹, ۱۰).

سرانجام، چنین برداشت می‌شود که آموزش پاسخگو می‌تواند، به عنوان رویکردی جامعه‌محور در کاهش فاصلهٔ تئوری تا عمل در پرستاری، مورد توجه قرار گرفته شود؛ بنابراین برای تحقق ادغام آموزش پاسخگو در پرستاری باید در ابتدا، نیازسنجی صورت گیرد تا بر مبنای نیازهای مددجویان و جامعه، محتواهای آموزشی پرستاری گسترش، تعدیل یا اصلاح شوند و با برنامه‌ریزی دقیق و هدفمند، برنامهٔ آموزش اجرا شود. انتخاب افراد متخصص، مجرب و آگاه جهت آموزش، برگزاری جلسات توجیهی برای دانشجویان، شناسایی مؤلفه‌های جسمی، روحی-روانی دانشجویان، رعایت اخلاق حرفه‌ای در آموزش، نهادینه کردن عوامل ساختاری و آموزشی در نظام آموزش پرستاری، باعث ارتقای آموزش پاسخگو و جامعه‌محور می‌شود.

واژگان کلیدی: آموزش پاسخگو، تئوری، عمل، حرفهٔ پرستاری.

تضاد منافع

هیچ‌گونه تعارض منافعی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

نویسندهٔ مقاله، از تمام اساتیدی که با اظهارنظرهای سازندهٔ خود، در بهبود این اثر نقش داشته‌اند، تشکر می‌کنند.

References

1. Hafezi H, Nami K, Sahebalzamani M, Bagheri M. Responsive and Justice-Centered Education Model in Medical Sciences Education. Sadra Medical Journal. 2023;11(4):462-75.
2. Mirjani Aghdam A, Khorshidi A, Barzegar N, Moradi S, Ahmadi S. Exploring the dimensions and components of accountable education for the rehabilitation sciences curriculum in tehran universities of medical sciences: a qualitative content analysis. Archives of Rehabilitation. 2022;22(4):524-43.
3. Pourabbas A, Amini A, Asghari Jafarabadi M. The status of accountable education in clinical education departments of Tabriz University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2020;12(2):71-82.
4. Weiler T, Caton E. Evidence-based practices for culturally responsive medical education. Medical Science Educator. 2021;31(6):2199-207.
5. Naseri N, salehi S, Khalifehzadeh A, Yousefy A. Developing Clinical Nursing Education Standards In Iran Based On International Standards. Iranian Journal of Medical Education. 2010;10(1):71-81.
6. Rahbar Taramsari M, Heidarzadeh A, Khoshrang H, Mohseni F, Dadgaran I, Taheri M, et al. Development the field of accountable education: along the way from the comprehensive health service center to the social accountable medical education center: The need for change. Research in Medical Education. 2022;13(4):76-9.
7. Meidani Z, Rangraz Jeddi F, Nabovati E, Nazamei Z, Mobarak qamsari DoHIM, Technology SoAHP, et al. Identifying the needs of the healthcare system and society to design responsive education for health information technology. Bi-quarterly Journal of Educational Studies NAMA. 2023;20(0):1-9.
8. Akram AS, Mohamad A, Akram S. The role of clinical instructor in bridging the gap between theory and practice in nursing education. International Journal of Caring Sciences. 2018;11(2):876-82.
9. Shoghi M, Sajadi M, Oskuie F, Dehnad A, Borimnejad L. Strategies for bridging the theory-practice gap from the perspective of nursing experts. Heliyon. 2019;5(9).
10. Heydari A, Soudmand P, Hajiabadi F, Armat M, Rad M. The causes and solutions of the theory and practice gap from nursing education view point: A review article. Journal of Medical Education Development. 2014;7(14):72-85.

JEEN
Journal of Education and Ethics in Nursing
J Educ Ethics Nurs 2024;14(1&2):1-4
https://ethic.jums.ac.ir

Dear editor

Responsive education, a community-oriented approach in reducing the gap between theory and practice in nursing

Reza Abdollahi[1*], Samereh Eghtedar[2]

Received: 2024.09.04 Accepted: 2024.11.22

1. Nursing PhD student, Faculty of Nursing and Midwifery, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran
2. Department of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran

Journal of Education and Ethics in Nursing, Vol.14, No.1&2, Spring & Summer 2025

J Educ Ethics Nurs 2025;14(1&2):1-4

Dear editor

Has the term nursing been able to educate students with the ability to respond to the needs of society? Have the training provided in the nursing curriculum and taught in the classrooms been able to acquaint the students with social responsibility? The World Health Organization defines accountability as a commitment to education, research and medical services in line with the priority of the health needs of the community, region and world for which it is responsible. (1) Nursing education is necessary to train qualified and committed nurses according to the needs of the society. This social accountability is necessary for all people to enjoy the four values of equality, quality, communication and efficiency in healthcare services. (2)

In today's era, more than ever before, we are facing the challenge of the ability of graduates who do not respond to the health needs and current challenges of people such as: patients, citizens, families, communities and the whole country. The principles of social responsibility demand the explicit interaction of these three things, which are: 1. Identification of current and future social needs and challenges; 2. Adapting university programs to respond to them; 3. Verification of the predicted effects for the benefit of society. (3) To guide development in this direction, measurement tools should be specifically designed and tested, especially to establish meaningful relationships between inputs, processes, outputs, and health impacts. The path of social responsibility of nursing education in Iran shows the important issue that the integration of theoretical education in the provision of healthcare services is the best strategy for the accountability of the health system and the social accountability of nursing education. (2) New developments in nursing science proceed unpredictably and nursing schools are encouraged to reconsider in this field. Curricula are defined to ensure quality graduates and in accordance with defined standards. The goals of most nursing schools are social responsibility in one of the important aspects of the accredited nursing curriculum at the global level; (4) But on the other hand, according to the opinion of some experts and experts in Iran's nursing education system, there is a weakness in the field of responding to the needs of society, and the connection between students and society has gradually weakened and over the years, with the removal of common chapters, it has given way to impenetrable

boundaries; (5) while responding to the needs of society and as a result dynamic interaction between education and society is a logical, continuous and stable demand.

One of the approaches that in recent years, in order to create a link between the learning of university graduates and the needs of the society, is the approach of responsive education. Responsive education is an educational approach that responds to the needs and expectations of society. In other words, responsive education in medical sciences expresses a curriculum whose basis is receiving and responding to the health needs of the society, preparing students for work and providing services to the society. The mission of responsive education is the commitment to the orientation of education, research and service delivery based on the priority of the needs and expectations of the society, which is possible at different levels by emphasizing the direct and continuous contact of students with the society. (6) Since there is a gap between the current and desired situation in the nursing education system, and as a result, the skills and clinical competence of the graduates are not sufficient to meet the needs and expectations of the target community; (7) Considering the national and regional priorities, nursing schools can provide an opportunity to respond to the expectations and needs of the people and create more interaction between universities and society by modifying the curriculum, increasing the educational quality and professional qualifications of the graduates. By integrating the approach of responsive education in nursing education and developing nursing curriculum at different levels, based on the daily needs of clients and society, the gap between theory and practice in the nursing profession will be significantly reduced and nurses will be able to make better clinical decisions and finally, their performance will improve. (8) By solving this gap through the approach of responsive education, it is possible to help improve the learning of nursing students and improve their working conditions; Also, reducing the distance between theory and practice can lead to providing the best care based on research evidence in patients. Appropriate educational preparation of nurses, based on the needs of the society and with the aim of responding to their needs, leads to the training of thoughtful students and causes a huge transformation in departments and hospitals; The way that changes traditional care towards humanistic and holistic care. (9, 10)

Finally, it is considered that responsive education can be considered as a community-oriented approach in reducing the gap between theory and practice in nursing; Therefore, in order to realize the integration of responsive education in nursing, a needs assessment must be done first, so that based on the needs of clients and society, the educational content of nursing can be expanded, adjusted or modified, and the education program is implemented with precise and targeted planning. Choosing expert, experienced and knowledgeable people for training, holding briefing sessions for students, identifying the physical, mental and psychological components of students, observing professional ethics in education, institutionalizing structural and educational factors in the nursing education system, promotes responsive and community-oriented education.

Keywords: responsive education, theory, practice, nursing profession.

Conflict of interest

There is no conflict of interest in this research.

Appreciation and thanks

The author of the article would like to thank all the professors who contributed to the improvement of this work with their constructive comments.

* Corresponding author Email: rezaabdollahi97@yahoo.com